Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCII Ч. 157. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 17-го СЕРПНЯ 1985 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, AUGUST 17, 1985 No. 157. VOL. XCII

В Ню Джерзі відбудеться етнічний фестиваль

А. Кейбіда з губернатором Т. Кейном.

Джерзі Сити, Н. Дж. — Тут в Парку Ліберті відбудеться вже сьомий з черги етнічний фестиваль в суботу, 7-го і неділю, 8-го вересня ц.р.

Як і минулими роками, губернатор стейту Ню Джерзі Томас Кейн видав з цього приводу окрему проклямацію, в якій проголошуючи цей кінець тижня 7-8-го вересня днями „етнічної спадщини", вказує на важливість того вкладу в розвиток стейту, що його зробило понад 100 етнічних груп, які живуть у Ню Джерзі.

На фестивалі будуть виставлені народні мистецькі вироби поодиноких груп, будуть традиційні страви і відповідна широка мистецька програма.

Український Народний Союз буде мати на фестивалі окремий станок, як також братимуть участь у фестивалі члени УНС з Джерзі Сиkti, а в неділю, 8-го вересня виступить у мистецькій програмі танцювальна група „Запоріжжя" з Перт Амбою, Н. Дж. За участь українців у фестивалі відповідає як і минулого року головний радний УНС Андрій Кейбіда.

Фестиваль розпічнеться в суботу, 7-го вересня о год. 12-ій по полудні походом народів в національних строях з прапорами перед трибуною, на якій стоятимуть губернатор Т. Кейн та інші політичні і етнічні діячі. Після дефіляди губернатор Т. Кейн заприсяже 200 мешканців того стейту, які отримають американське громадянство.

На місце фестивалю можна доїхати з Ню Джерзі Тирнпайку, беручи виїзд ч. 14 Б. Паркування і вхід до парку, де буде відбуватися фестиваль, є вільні.

В Саскачевані посилюють програму двомовного навчання

Саскатун, Саск. — Провінційна Рада Комітету Українців Канади в Саскачевані заанґажувала Вероніку Чучман на працю для посилення двомовного українсько-англійського навчання в Саскачевані.

В. Чучман — довголітня активістка української громади та двомовного навчання в Альберті.

Відповідальність В. Чучман включатиме: допомогти в установленні українських мовних програм навчання у державних школах Саскачевану; співпрацювати з ширшим громадянством та інформування того ж громадянства відносно двомовного навчання; втримувати стислі контакти з ширшим українським громадянством, урядовими чинниками, підкомітетами Провінційної Ради КУК, Учительської Ради та з працівниками інших провінцій; сприяти в установленні українсько-англійської програми навчання, де є відповідне число дітей та можливість для цього.

В. Чучман відповідає перед Екзекутивою Провінційної Ради КУК та Комітетом Освіти при Провінційній Раді. Вона працюватиме з осідку Провінційної Ради КУК Саскачевану, в Саскатуні.

ПЕРЕДБАЧАЮТЬ УПАДОК КОМУНО-МОСКОВСЬКОЇ ІМПЕРІЇ

Женева, Швайцарія. — Приблизно 250 визначних вчених відбули тут чотириденну наукову конференцію на тему „Упадок совєтської імперії — вигляди на переміну у несовєтський світ." Проф. Александер Штромас з університету Салфорд у Великобританії, відомий знавець побудови і росту комуно-московської імперії та її слабостей, автор кількох праць з підсовєтською проблематикою, заявив зібраним, що ціллю цієї конференції є застановитися, очевидно, у сфері наукової теорії, над евентуальними перемінами в світі, в тому числі в совєтській імперії.

Згадану конференцію, про висліди якої широко писала европейська преса, спонзорувала неприбуткова організація Професорська академія світового миру і її підтримали відомі вчені майже всіх академічних дисциплін у різних країнах світу.

„Це є перший раз, що така чисельна і багата змістом конференція присвятила так багато часу можливим змінам у Совєтському Союзі і вже це саме є зрушенням з місця досі недоторкальної проблеми", — заявив проф. Штромас під час відкриття.

Чимало уваги на цій конференції було присвячено совєтській кволій економіці, яку різні лідери у різному часі намагалися безуспішно поправити, щоб поліпшити матеріяльний стан громадян СССР. Історик Р.В. Биркас, професор Вейнського університету в Дітройті, Миш., передбачає, що зміни в комуно-московській імперії можуть наступити на протязі п'ятьох чергових років.

Алє не тільки економіка буде причиною цих змін, заявив Биркс й його колеги, які погоджувалися з висуненою ним теорією, також інші фактори, серед них зріст національної гордости і самостійницьких аспірацій численних народів, які тепер творять складову частину імперії, демографічні зміни, наприклад, зріст мусулманського населення в азійській частині СССР і зменшення населення в европейській частині, зокрема росіян, відкинення теперішнього способу життя молодшим поколінням і вічні порозуміння серед правлячої верхівки в Кремлі.

Серед неґативів, які, до речі, викликали негодування, була неспосібність Москви забезпечити своїх сателітів енерґетичними продуктами, зокрема газом і бензиною, змушуючи їх шукати за ринками купна на Заході, бо населення в сателітних країнах бажає хоч в дечому наблизитись до способу життя громадян західніх країн. Тим самим, вони сателіти, відходили постепенно від совєтського способу життя, а деякі, як, наприклад, Польща, відкрито критикували совєтський модель. Варшава, хотіла вона цього чи ні, узалежнила частинно свою економіку від Заходу, стаючи членом Міжнародного монетного фонду і беручи позички від багатьох країн Заходу.

Учасники цієї унікальної конференції погоджувалися однак, що переміни в СССР можуть статися тільки з допомогою відповідної настанови Заходу, або більшої війни, наприклад, СС-СР з Китаєм.

М. Андріюк і Б. Чаплинський виступлять на Союзівці

Б. Чаплинський.

М. Андріюк

Союзівка. — В суботу, 24-го серпнуя, в год. 8:30 вечора відбудеться тут концерт Марти Кульчицької-Андріюк і Богдана Чаплинського солістів Оперної Компанії ім. Лисенка, в рамках літніх програм.

В програмі пісні, арії та дуети з опер: „Запорожець за Дунаєм", „Тарас Бульба", „Наталка Полтавка", „Богдан Хмельницький", „Назар Стодоля", „Ля Травіята", „Аїда", „Мадам Баттерфляй".

Марта Кульчицька-Андріюк здобула музичну освіту в клівлендському Інституті музики та в оперному відділі музичної школи Джуліярд в Ню Йорку. Була стипендисткою цієї школи, здобула ряд нагород і виступала по радіо і телевізії. Часто бере участь у різних концертах. Є членом Української Оперної Ко. і співала в операх „Запорожець за Дунаєм", „Катерина" і „Ноктюрн". Належить до Гренд Опери Ню Йорку, де виступала в головних ролях у „Ріґолетто", „Лючія ді Ляммермур", „Ля Травіята", в „Нормі" та „Мадам Баттерфляй".

Тенор Богдан Чаплинський здобув свою музичну освіту в Пібоді консерваторії у Балтиморі та в Темпл університеті у Філядельфії. Є членом оперного товариства Ріттенгавз у Філядельфії та Беркс оперної компанії в Ню Йорку. Виступав у головних ролях таких світової слави опер як „Травіята", „Аїда", „Лючія ді Ляммермур", „Фавст", „Мадам Баттерфляй" та інші. Із українського репертуару виконує ролі у „Запорожці за Дунаєм", „Катерина" та „Купало". В 1975 році відбув успішне турне в Англії, як член хору Джермантавн з виконанням „Реквієм" Верді.

П. БОТА ВІДКИНУВ ДОМАГАННЯ КОНЦЕСІЙ ДЛЯ НЕГРІВ

Дурбан, Південна Африка. — Тут в четвер, 15-го серпня ц.р., виголосив промову при відкритті конґресу Національної партії білих громадян Південної Африки, президент Петер В. Бота, в якій гострими словами відкинув усі пропозиції західнього світу на полегшення долі негрів у Південній Африці.

У войовничому і задирливому тоні президент Бота заявив ясно, що він не є готовий вести білих мешканців Південної Африки та інші меншинні групи на уступки і самогубство.

„Послухайте друзі!" — сказав він — „знищити білих в ПАР і наші впливи в тій частині світу і вона попаде в хаос і нужду. Ми ніколи не піддавалися натискові із зовні і не зробимо того тепер!"

Далі він заявив, що проблеми Південної Африки мусять бути розв'язані її мешканцями, а не чужими, та що ніхто не може їх змусити робити те, чого вони не бажають.

Помимо того дуже гострого тону промови, президент Бота признав, що існуючі закони у відношенні до селянського негритянського населення є перестарілі та вимагають розгляду і можливих скорих змін. Він також згадав, що всі громадяни Південної Африки повинні мати вплив на розв'язання існуючих тепер проблем, але виразно підкреслив, що це справа лише мешканців ПАР. У своїй одногодинній промові, яка була передавана на телевізійних станціях в Південній Африці і в ЗСА, Бота ніяк не змінив своєї завзятої настанови до існуючих проблем, як також не є готовий звільнити із тюрми негритянського провідника Нельсона Манделю.

З Каліфорнійського „Білого Дому", де тепер перебуває на вакаціях президент Роналд Реґен, реакція на промову П.В.Боти була лише літепла, помимо того, що стверджено, що він зробив важливу заяву про потребу зміни існуючого стану.

Промова П.В.Боти не змінила в нічому існуючого напруженого відношення поміж негритянським і білим населенням в Південній Африці. Єпископ Дезмонд М. Туту, провідник негрів, заявив, що він не відчув у промові ніякої заохоти до розв'язки існуючих проблем і боїться, що негритянське населення буде ще більше пригноблене браком охоти до концесій.

Рівночасно уряд Канади подав до відома, що відкликує свого амбасадора з Південної Африки на наради в Оттаві.

Підложили бомбу під хату колишнього вояка СС

Патерсон, Н. Дж. — Тут раннім ранком 15-го серпня ц.р. невідомі злочинці підложили бомбу під двері довголітнього мешканця того містечка Черіма Субзокова, якого підозрівають в тому, що він в часі Другої світової війни належав до відділів німецького війська —СС.

Т. Субзоков вийшов із помешкання о год. 4:29 ранку на крик сусіда, що горить його авто. З хвилиною, як він відкрив двері вибухла сильна бомба, яка відірвала праву стопу Т. Субзокова і він знаходиться у критичному стані в лікарні.

Т. Субзоков, якому 61 рік, приїхав до ЗСА з родиною в 1955 році та в 1961 році отримав американське горожанство. Він був активний у політичному житті міста Патерсон, і був провідником кавказької групи в Ню Джерзі.

В 1979 році Департамент справедливости розглядав скаргу на Т. Субзокова з жидівських кіл, що він був членом кавказького леґіону, що боровся в рядах німецьких СС і приїхав до ЗСА під фальшивими зізнаннями. Але справу уморили тому, що Т. Субзоков, доказав, що він подав свою приналежність до леґіону, стараючись про візу до ЗСА у 1952 році. Ален Раєн, що був у часті інвестиґації Т. Субзокова шефом ОСІ, ствердив опісля, що його бюро не знало про це, що Сі-Ай-Ей мало докази на правдиві зізнання Т. Субзокова.

Помимо того, що його несправедливо посуджували впродовж років було декілька погроз і спроб нападів на Т. Субзокова.

Хоча поліція тепер не має доказу хто підложив бомбу, жидівські організації, а зокрема провідник Жидівської оборонної ліги Мордехай Леві, як також рабин Маєр Каґане, заявили, що вони тільки жалують, що Т. Субзоков вийшов живим з того випадку і що „можна лише аплявдувати тим, що підклали бомбу".

КАТОЛИЦЬКІ ЄПИСКОПИ ОСУДЖУЮТЬ МАРКСИСТІВ

Сан Сальвадор, Ель Сальвадор. — Католицькі єпископи Сальвадору, які колись відмовлялися давати оцінку як урядові, так і марксистським партизанам, що виступають проти уряду, розповсюдили листа, спрямованого проти лівих сил. Цього листа читають тут тепер з амбонів католицьких костьолів.

„Ми маємо конституційний уряд, який прийшов до влади в результаті демократичних виборів. Ми маємо також групу, яка твердить, що саме вона представляє інтереси народу, і ця ліва група є відповідальною за порушення громадського порядку і саботажу, вона застосовує зброю і її дії не можна схвалювати", — сказано в листі.

Минулого року Хозе Наполеон Дуарте запропонував лідерам лівих марксистських груп провести переговори. Двічі — 15-го жовтня і 30-го листопада — представники уряду і лівих сил зустрічалися, але марксисти висунули під час переговорів такі умови, які практично привели до припинення переговорів.

Архиєпископ Артуро Рівера-і-Дамас осудив у своєму щотижневому зверненні екстремістські дії як урядових військ, так і партизанів-марксистів. Він підкреслив необхідність відновлення діялогу між ворогуючими сторонами.

М. ҐОРБАЧОВ „ОМОЛОДЖУЄ" АРМІЮ

Москва. — На початку липня в Мінську відбулася нарада вищого командування Совєтської армії, на якій виступив генеральний секретар ЦК КПСС Міхаїл Ґорбачов.

Хоч зміст виступу М. Ґорбачова не опублікований, можна вважати, пише газета „Ню Йорк Таймс", що на зустрічі обговорювалися питання обновлення вищого командного складу армії і посилення ролі партії в армії. Результати цієї нової політики, яку з незвичайною для совєтської консервативної системи поспішністю проводить новий совєтський лідер, проявилися за останні кілька тижнів.

Як уже інформовано, 57-річний генерал Алєксєй Лізічев змінив на пості начальника головного політичного управління Совєтської армії 77-річного генерала Алєксєя Єпішева, який займав цей пост з 1962 року.

Знятий головний редактор газети міністерства оборони СССР „Красная Звезда" генерал Ніколай Макєєв, який займав цей пост на протязі 30 років.

Пішов на пенсію 70-річний маршал артилерії, командуючий ракетними військами стратегічного призначення Владімір Толубко, а його місце зайняв 61-річний генерал Юрій Максімов.

Але найбільше враження на західніх обсерваторів викликав той факт, що знову виплив на поверхню маршал Ніколай Огарков, який у вересні минулого року був знятий з поста начальника генерального штабу Совєтської армії. Хоч офіційних повідомлень про нове призначення Н. Огаркова досі нема, західні дипломати в Москві впевнені, що він став головнокомандуючим збройними силами країн Варшавського пакту. А цей пост може займати лише один з заступників міністра оборони СССР.

Багато дипломатів уважають, що історія з падінням і поверненням Огаркова свідчить про напружену закулісну боротьбу, що відбувалася в Кремлі в останні місяці або навіть тижні правління Юрія Андропова. На думку прихильників цієї точки зору, колишній член Політбюра і міністер оборони Дмітрій Устінов, колишній член Політбюра Ґріґорій Романов та колишній генеральний секретар Константін Черненко робили все можливе, щоб перешкодити М. Ґорбачову прийти до влади після смерти Ю. Андропова. Після перемоги К. Черненка боротьба в Кремлі продовжувалась і не виключено, що Ґорбачова чекало те ж саме, що і Ґріґорія Романова, який був вигнаний з Політбюра зразу ж після приходу Ґорбачова до влади.

Крах Огаркова у вересні минулого року був результатом інтриг групи Черненко-Романов-Устінов. Нині всі троє зійшли з політичної сцени, і Ґорбачов демонстративно підвищив Огаркова.

„Взагалі, — зауважує „Ню Йорк Таймс", — Ґорбачов пішов на цей крок не лише тому, щоб показати, що він не кидає своїх прихильників у біді. Ще кілька років тому було відомо, що з Огарковим його єднає спільне стремління до широкого використання найновішої техніки в Совєтській армії."

Почавши з заміни керівників партії і народного господарства, Ґорбачов взявся за армію. При цьому він вирішує зразу три завдання: ставить своїх людей, заміняє старше покоління „молодими" і зміцнює контролю над армією.

Студенти в Гарварді успішно і корисно провели літо

Учасники цьогорічної літньої школи в Гарварді.

Кеймбридж, Масс. (ФКУ). — Ентузіязм 69 студентів і студенток цьогорічної Літньої Школи Українознавства в Гарвардському університеті не обмежувався лише до пильного студіювання та щоденного навчання, а й виявлення теж і в кількох інших ділянках.

Д-р Доналд Островскі, із Гарвардського Славістичного департаменту, вперше заанґажований на вик[illegible]ча в українській програмі, був неабияк здивований високою якістю студентства і щирим заінтересуванням курсантів українською історією не лише новітніх, але теж і середньовічних часів. Бувало часто, що дискусії на ці теми продовжувались далеко поза викладову годину в котрісь із приватних каварень Кеймбриджу.

Знову ж проф. Юрій Бо[illegible]директором українознавчої програми, встановив тижневі семінари історії для студентів початківців, як і для аспірантів. Студенти потворили спеціяльні студійні групи для підготови до іспитів.

У доповненні до регулярних академічних зайнять успішно проходили також вечірні лекції-доповіді, по[illegible]

[illegible] стор. 3)

В СВІТІ

В ПІВДЕННІЙ АФРИКАНСЬКІЙ Республіці загинуло чергових п'ять осіб у зударі з поліцією під час демонстрацій. Президент ПАР Пітер Бота приготовлявся до виголошення історичної промови, яка, як кажуть численні політичні спостерігачі, може цілковито змінити відносини в тій державі, або започаткувати громадянську війну на широку скалю. П. Бота заступає думку, що біла меншість, яка живе в ПАР приблизно від 300 років і вклала чимало праці для розбудови країни, повинна користуватися кращими правами.

УРЯД ПІВДЕННОЇ КОРЕЇ звільнив 732 в'язнів на підставі спеціяльної амнестії, якою уряд в Сеулі відзначив 40-річчя незалежности і закінчення японського колоніяльного панування в Кореї. Речник уряду заявив, що в числі 732 немає політичних в'язнів, тобто противників теперішнього режиму, які все ще не вирeклися ідеї силою усунути теперішній уряд.

ПРЕДСТАВНИКИ ІТАЛІЙСЬКОГО суду переслухують в Західній Німеччині турка Яльсіна Озбея, який заявив, що він має додаткові інформації про заговір на життя Папи Івана Павла II і що цей заговір підготовляли особи, тісно пов'язані з державною службою безпеки комуністичної Болгарії. Озбей відмовився їхати до Риму, щоб там на місці скласти зізнання про його знайомство з тією справою і виконавцем замаху Алі Аджою. Як відомо, Аджа стріляв з пістолі на площі св. Петра і тяжко поранив був голову Католицької Церкви.

ЙОРДАНСЬКИЙ КОРОЛЬ Гуссейн прийняв на послуханні асистента державного секретаря Ричарда Мирфі і обидва відбули довшу розмову про можливість започаткування формальних переговорів для обговорення і розв'язки багатьох проблем, які зупиняють підписання мирового договору арабських країн з Ізраїлем. Мирфі відвідає також інші країни на Близькому Сході. У Вашінгтоні, державний секретар ЗСА Джордж Шулц назвав поїздку Мирфі „студійною", але заявив ізраїльському амбасадорові Меєрові Розенне, що Мирфі має уповноваження встановити дату для евентуальних американсько-йорданських розмов з участю представників Палестинської Визвольної Організації, як частини делеґації Йорданії, не зважаючи на опозицію Ізраїля до таких розмов [illegible]

В АМЕРИЦІ

ШТАБ ПРЕЗИДЕНТА РОНАЛДА РЕҐЕНА приготовив екзекутивне зарядження, що компнії, які виконують роботи на замовлення Уряду не мусять додержуватись будь-яких квот щодо затруднення жінок чи членів меншинних груп. Якщо Президент підпише це зарядження воно ввійде негайно в життя.

УРЯДОВІ І ПРИВАТНІ економісти твердять, що до часу Різдвяних свят бензина коштуватиме на 5 або навіть 10 центів менше за ґальон. Причиною цього є те, що Уряд наказав імпортерам бензини знизити мінімальну ціну і продавати бензину по гуртових цінах.

КОМПАНІЯ, ЯКА ВИРОБЛЯЄ м'які сири припинила продукцію сира „Лідеркранц" на короткий час щоб перевірити його, бо в одній з фабрик в Огайо інспектори Федерального управління ліками знайшли бактерії. З цієї причини 20,000 до 30,000 пачок цього сира забирають з крамниць, а ці особи, які його закупили повинні викинути його або повернути до крамниці, які їм звернуть гроші.

ФАБРИКА ДЖАНС-МЕНВИЛЛ, в Ню Джерзі, яка колись виробляла найбільше продуктів з азбесту, закривається при кінці цього року. Причиною закриття цієї фабрики в Менвиллі, Н. Дж., є те, що азбестос виказався одним з продуктів, який спричинює недугу рака. Коли фабрику замкнуть, понад 850 робітників втратять працю.

ФЕДЕРАЛЬНИЙ СУД ЗАСУДИВ моряка, за те, що він викрав важливі секретні крептографічні картки військового корабля „Пеорія". Федеральні аґенти виявили, що дві із 12 карток, які моряк Майкл Тобаяс вкрав, ніколи не знайдено. Ці картки мали інформації про зброю, кораблі і підводні човни. М. Тобаяс може бути засуджений на ув'язнення до 55 років та гривною 70,000 дол. До вини признався також приятель Тобаяса, Френсис Піззо. Вони мали в пляні відпродати вкрадені інформації секретній службі ЗСА за 100,000 дол., погрожуючи, що якщо не отримають тих грошей, то продадуть картки іншій державі [illegible]

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster Send address changes to
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $7.50 на 6-місяців, $15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

50-річчя соціяльного забезпечення

Дня 29-го жовтня 1929 року настав на біржі Ню Йорку „чорний день": паніка огорнула біржу і започаткувала економічну кризу, відому під назвою „великої депресії". По всій Америці пішла хвиля банкрутств. Вчорашні заможні люди опинювалися нуждарями. Безробіття дійшло до небувалої ще в історії Америки висоти. Безробітні, не маючи нізвідки допомоги, ставали вуличними прошаками — і кожне місто вперше побачило ті нещасні жертви господарської скрути. Президент Френклін Делано Рузвелт закрив усі банки та спонукав Конґрес перевести від березня до червня 1933 року історичну 100-денну сесію, на якій схвалено економічну політику так званого „New Deal". Завершенням цілої низки реформ було введення системи Суспільної опіки — соціяльне забезпечення — за якою безробітні почали отримувати грошове відшкодування, таку саму грошову допомогу почали діставати нездібні до праці громадяни, мужчини і жінки в емеритальному віці почали отримувати щомісячні чеки на суму, обраховану за сумою грошових вплат від їх колишніх працедавців. 14-го серпня 1935 року Ф.Д. Рузвелт підписав закон про соціяльне забезпечення і цим актом започаткував нову добу у відносинах в Америці.

На тему „великої депресії", її причин, наслідків і метод поборювання її існує вже ціла фахова література. „Велика депресія" сталася за 31-го з черги президента Герберта Гувера, але деякі економісти твердять, що зародки великої економічної кризи постали вже за його попередника Кальвіна Куледжа, який двічі опротестував закон про державну допомогу фармерам, що поглибило кризу харчової продукції. Коли почалася вже „велика депресія" з її найяскравішим наслідком масового безробіття і повного застою у промислі й торгівлі, республіканець Гувер заявився проти допомоги безробітним з державної каси. Це й стало головною причиною його виборчої прогри у користь демократа Ф.Д. Рузвелта, посадника Ню Йорку. Ф.Д. Рузвелт записався в історії ЗСА, як великий реформатор і адміністратор, — у закордонній політиці не мав того успіху, зробивши історичні помилки в Ялтинській конференції 1945 року.

У теперішнє 50-річчя соціяльного забезпечення вся американська преса справедливо підкреслює заслуги Ф.Д. Рузвелта в ділянці внутрішніх адміністраційних і господарських реформ. Акт соціяльного забезпечення з-перед 50-ти років був у наступних роках, за різних президентів різно доповнюваний. Молода американська держава, доконавши чуда, що з пустарів, рідко заселених індіянами, стала наймогутнішою потугою у світі, запізнилася із своїми соціяльними реформами. По нинішній день існує усе ще велика різниця між добром, що його мають від держави громадяни західньоевропейських країн та Америки. Соціяльне забезпечення не охоплює взагалі ділянки здоров'я, а схвалена Конґресом програма „Медікеру" щойно в 1965 році запевнює хворим також тільки дуже обмежену й недостатню допомогу. Могутнє „лаббі" — адвокати в кулюарах Конґресу — що його втримує організація американських лікарів (Американська медична асоціяція, АМА) не допускає до ніякої реформи по лінії державної опіки над здоров'ям громадян, як її постійно пропаґує сенатор Тед Кеннеді, — дармащо його становище в інших справах не знаходить широкого признання. Німецька „Кранкенкассе" і наслідувана за нею „Каса хорих" — це було і є добродійство для незаможних.

Президент Реґен, намагаючись зредукувати астрономічний дефіцит державного бюджету, зайняв у двох справах непоступливе становище: він був і є проти зрівноважування бюджету новими податками і він є проти порушування користей, що їх мають емерити і безробітні з програми соціяльного забезпечення. У заходах зменшити державні видатки заморожено покищо виплату всім, що користають з цього емеритального фонду щорічного додатку для вирівняння коштів прожитку. Ця справа з'ясується остаточно після повороту Конґресу з літніх ферій. Але стрижень системи соціяльного забезпечення залишився недоторкнений.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Микола Бараболяк

КОЛИ ЗАГОРНЕ КИТАЙ ТАЙВАН?

Давні вороги стають приятелями. Це особливо важливе, коли ці вороги є ворогами нашого найбільшого ворога. Ми слідкували за цим як минулого місяця Вашінґтон й інші американські міста вітали і приймали делеґацію червоного Китаю на чолі з його президентом Лі Ксаніяном. Нас могло дивувати, що ЗСА підписали з Китаєм договір про доставу здобутків модерної американської технології й інших матеріялів на суму 6 більйонів дол. Це доказ, що Червоний Китай висувається як найважливіший союзник Америки проти СССР, гарантор проти совєтської агресії й імперіялізму Москви. Виглядає, що під керівництвом Денґа Шіаопінґа Китай є на шляху до поєднання корисного з соціялістичної і капіталістичної систем, на дорозі до занехання кремлівського доктринерства, і встановлення економічної системи, яка зуміє охоронити понад більйонове населення Китаю від трагедії, яку переживають народи Африки, які так же перелюднені як Китай.

У цій ситуації наближення Китаю до Америки нас ще більш інтересує доля Тайвану, бо ми мали деякі зв'язки з цим островом, а навіть дехто покладав надії на їх корисність. Яка нині доля Тайвану?

Як відомо, Тайван доживає віку як напівдержава. Матеріяльно Тайван проспeрує. Добробут там нарівні Гонконґу, чи Сінґапору. Річний прихід 18.7 мільйонового населення Тайвану вдесятеро вищий, чим населення на суходолі. Їх торговельний балянс — позитивний, експортують більше, як купують за кордоном. Експортують на 52 більйони річно, в тому до ЗСА на 20 більйонів. Багато того, що купуєте–випродуковане на Тайвані. За три останні роки 85,000 студентів училось в Америці й інших країнах Заходу. Цього року студіює в ЗСА 14,000 китайських студентів. Біда тільки з міжнародним статусом Тайвану. Китай каже, що він є частиною Китаю, то саме твердить Тайван, та й притакує тому за ними й Америка і цілий світ. То як тут охоронити той Тайван від „возз'єднання" з материком?

Денґ Шіаопінґ іменем червоного Китаю пропонує формулу „одна держава — дві системи". Він запевняє Тайван, що Тайван, визнавши, що є адміністративною одиницею Китайської Народної Республіки (КНР), може затримати свою соціяльну й економічну (капіталістичну) систему, може мати навіть власні збройні сили, неофіційні зв'язки з іншими державами — під назвою „Китай-Тайван"; міг би мати вільну руку торгувати з іншими державами, як і очевидно зі суходолом, мав би ґарантовані інші роди комунікації з КНР. Денґ дає теж запевнення, що не було б переслідування куомітанґівців, чіянґкайшеківців. Він каже, що Тайван мав би після „возз'єднання" більше автономії як має Гонконґ на основі договору Китаю з Великобританією. Але дає Китай запоруку, що після того „возз'єднання" китайський комуністичний чобіт не притолочить Тайвану? Денґ указав на п'ять можливостей, коли Китай перейняв би владу на Тайвані. Ось вони: 1) коли б Тайван зрадив Вашінґтон і піддавсь під протекцію Москви, 2) намагавсь продукувати свою нуклеарну зброю, 3) проголосив незалежність Тайвану, 4) коли б на Тайвані запанували хаотичні стосунки після смерти Чіянґ-Кай-шекового сина, теперішнього президента і диктатора, 5) коли б Тайван за довгий час відказувався від вдоволення вимоги Китаю визнати себе частиною Китаю на вище названих умовах. Ось Тайванові „віз і перевіз". Тайван виключає можливість заіснування трьох перших ситуацій. Зокрема уряд Тайвану не вирікається бути частиною Китаю у вірі, що в майбутньому моральні сили Куомітанґу візьмуть верх на суходолі. Якщо ж ідеться про наслідство після смерти Чіянґ-Кай-шекового сина, то тут виринає деяка непевність. Внук Чіянґ-Кай-шека не має каризми і шансів установити, чи продовжувати Чіянґкайшеківську династію. Існує на Тайвані ніби „опозиція", група відома під іменням „Данґ-вей", яка об'єднує переважно інтелектуалів. Ця група здобула в останніх виборах 30 відсотків голосів, але завдяки існуванню воєнного права ще від 1949 року, вона не розвинула діяльности. Має вона, одначе, перспективи порости в силу, коли б режим полегшав. Є на Тайвані теж „Незалежницький Рух", який репрезентує амбіції автохтонного населення на незалежність від Китаю. Цей рух був колись поширений. Тайванці уважали 2 мільйони китайських „воєнних лордів", які 1949 року наїхали під Чіянґ-Кай-шеком на Тайван, зайдами, ворогами. Але Чіянґ Кай-шек здушив той рух і то досить брутально. Молоде покоління приноровилось до обставин, зробив своє і культурний вплив, напруження між автохтонами і куомітанґцями зі суходолу послабшало, матеріяльний добробут, який Чіянґ Кай-шек запевнив Тайванові за допомогою ЗСА зробив своє, і тому малі шанси, щоб цей елемент продовжував ідею незалежности і міг мати вплив на розвиток подій на острові. Важко теж уявити собі ситуацію, де Китай заатакував би Тайван під претекстом, що Тайван задовго відтягається від вимоги визнати себе провінцією під владою Китаю.

Які отже, прогнози про

(Закінчення на стор. 4)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про мале слівце „дякую"

Скільки разів доводиться чути це маленьке слівце та як часто пригадуємо та повчаємо дітей, щоб його вживали.

„Подякуй" — не забувай сказати „дякую" — десятки разів напоминають батьки своїх малих дітей, щоб навчити їх цієї звичайної підставової частини доброї поведінки.

Дивне воно однак, як довго ідеться про дітей і молодь ми стараємося якнайсильніше цей добрий звичай у них закорінити, але коли ті діти стають дорослими, то ніхто їм уже не звертає уваги, вони часто забувають про те, що можна те маленьке слівце далі уживати і що у житті „дорослих" воно також завжди потрібне.

У висліді доходить до такого курйозу, що коли хтось не забуде подякувати, або це окремо зробить, ми приємно здивовані, що таке сталося.

А правду кажучи, це вимагає дуже мало зусилля навіть менше, як критикувати чи висказувати своє незадоволення.

Особливо відчуваємо ми брак того слівця „дякую" у нашій редакційній праці. Скільки телефонів, листів, безпосередніх розмов на тему написаного на сторінках „Свободи" впливає постійно, але 90 відсотків із них — це вислови невдоволення, критики, запитів „чому ви написали так, а не інакше" або „чому ви не написали про мене, про нас „чи про те, що саме одному читачеві видається дуже важливим.

Здається, немов наша спільнота з найбільшою приємністю вишукує похибки, недотягнення, неправильні погляди на сторінках нашого щоденника і негайно на них реагує. Як дуже, однак, рідко дістаємо прихильні відгуки на написане і як рідко чуємо те скромне, але яке ж приємне слівце „дякуємо".

Тому, коли несподівано наспів лист із однієї з наших організацій, що прислала подяку та кілька сердечних слів за наш допис про їхню останню імпрезу, то нам було дивно і справді приємно. Це була така несподіванка, немов неочікуваний подарунок, що вам хтось зробить.

Ми ділилися цим „подарунком" в редакції і мимохіть згадували скільки разів стараємося ми стояти на службі нашій громаді — ба, щоденно на сторінках нашого щоденника появляються звідомлення, інформації, звіти про наші організації та про поодиноких членів нашої суспільности, аж як дуже, а дуже мало знаходиться таких, що вміють це оцінити та дати належне признання.

І насувається питання чи це слово, що його ми з такою послідовністю вивчаємо наших дітей, мусить відійти в забуття у старшому віці?

Скаже хтось, українська преса має стояти на службі громади, то хай не вичікує нічого, бо пишучи про українське життя виконує свій головний обо'язок. Це правда — а все ж таки хочеться, щоб хтось це умів належно оцінити і щоб такі листи, як ми саме одержали не були сенсацією у редакції. Не годиться нам тут подавати авторів цього листа — але... ми стараємося не забути того малого слівця, яким можна стільки сказати і дякуємо їм за їхнє „дякую".

Іван Боднарук

СИМВОЛИ НАЙВИЩОЇ ЖЕРТВИ Й ПОСВЯТИ

Бойова акція в Городку коло Львова сколихнула сумлінням усього українського суспільства в Західній Україні. Обвинувачені і страчені на шибениці Білас і Данилишин стали символом найвищої посвяти й любови до свого народу. Загинули вони 23-го грудня 1932 року.

Василь Білас, 21-літній торговельний помічник, і Дмитро Данилишин, його 24-літній дядько й шевський челядник, через злидні пробивалися крізь життя. Данилишинова сестра була матір'ю Василя. Обидва хлопці (з початковою освітою) щиро любили Україну й бажали її визволення. Вони стали членами УВО-ОУН і належали до бойового відділу. Жили в Трускавці, приятелювали один з одним, любили свої родини та вели прикладне життя.

Пізнім вечором 30-го листопада 1932 року непевні тривожні вісті кружляли серед українців Львова. Сподівалися нічних трусів поліції. Але ніч минула спокійно, а 1-го грудня 1932 року польська аґенція телеграфічна повідомила, що члени УВО напали на поштовий уряд у Городку й що їх зловлено у Верині. Урядовий комунікат подав у пресі, що в нападі згинули два бойовики — 20-літній студент Березовський і Володимир Старик, що якийсь час працював статистом у львівському театрі. Над Львовом нависла гнітюча атмосфера наглого суду. На місто налягла тінь шибениці.

В листопаді 1932 року, Білас і Данилишин дістали наказ зголоситися у Львові. Звідти поїхали до Городка й там разом із іншими незнаними їм бойовиками переночували в одній клуні, а наступного дня, 30-го листопада дізналися, що мають виконати бойовий напад на пошту й забрати з неї гроші для ОУН. В поштовому приміщенні було чимало озброєних польських урядовців, які почали боронитися. Впали постріли, бойовики почали відстрілюватися, тому були жертви по обидвох боках. З бойовиків згинули Старик і Березинський. Після нападу Білас, Данилишин і ще третій бойовик відділилися від групи й подалися на залізничу станцію в Глинній Наварії, щоб залізницею поїхати до Дрогобича. Але заалярмована поліція зробила облаву й два поліціянти заступили їм дорогу на станції. Один із них згинув, а другий був поранений. Обидва бойовики пустилися пішки в напрямі Дністра. Польська поліція пустила по селах брехню, що шукає злочинців, які ограбили кооперативу. Збаламучені селяни кинулися доганяти грабіжників, не знаючи, хто вони. Дігнали їх у селі Верині й почали бити. Надбігла поліція. Окривавлені герої стали на горбку, обнявшись, а Данилишин сказав до селян: „Не бийте нас! Ми члени УВО, яка бореться за волю України. Якщо ви так далі будете робити, то України не побачите ніколи!" Побачивши, безвихідне становище, Білас просив Данилишина, щоб застрілив його й себе, але Данилишин: „Вони (поліцаї) самі покінчать з нами! „Поліція побила їх до крови, закула в кайдани й повезла до Львова.

Враніці 17-го грудня розпочався наглий суд. Обвинуваченим намагалися пришити теж справу вбивства Тадеуша Голуфка в Трускавці. Але прийшло вкінці рішення з Варшави, що обвинувачені мають відповідати тільки за напад у Городку, бо треба робити наглий суд. Якщо були б причепили до Городка справу Голуфка, то не було б наглого суду, а польська публічна опінія вимагала крови й Варшава пішла по тій лінії. Перед судом стали чотири обвинувачені: Білас, Данилишин, Журавський і Коссак.

Велика судова заля наповнилася по береги, зокрема вражала велика кількість пресових звітодавців. Трибуналом наглого суду проводив судья Яґодзінскі, обвинувачував прокурор Генрик Мостовскі, зарозумілий арогант і кар'єрист, некультурний і брутальний. Данилишин відмовився говорити. Підлу ролю на розправі відіграв провокатор Мотика. Данилишин під час розправи ввесь час мовчав і ні до чого не признавався. Промовив він лише три рази: раз, щоб рятувати свого небожа і друга з ОУН, Василя Біласа, кажучи, що в Глинній Наварії у поліцаїв стріляв лише він, а не Білас, другий раз, коли суд хотів поширити їх провину, а третій раз, коли зізнавав о. Кіндій. Він тоді заплакав і зараз же пояснив суддям: „Не думайте, що я за себе плачу!"

Суд засудив обидвох на кару смерти. Перед самим присудом Данилишин сказав: „Я знаю, що мене жде. Я був і є на все приготований. Тільки жалію, що не зможу дальше працювати для України!" А Білас сказав: „Я націоналіст-революціонер. Я селянин. Бажав я селянам показати шлях до визволення..."

Драматичні й повні напруження хвилини. Найбільш зворушливий момент настав, коли до залі покли-

(Закінчення на стор. 3)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ЩЕ ПРО ЛЕМКІВСЬКІ ЦЕРКВИ НА ВИСТАВЦІ

В рецензії Т. Терена-Юськова п. з. „Лемківські церкви на виставці", поміщеній у „Свободі" з 25-го червня ц.р., подані деякі інформації, які, уважаю, як співорганізатор виставки, слід уточнити.

В першій мірі рецензент нарікає на організаторів виставки з рамени Українського Музею в Стемфорді, що вибрали невідповідну гарячу пору, коли люди виїжджають і коли ряд імпрез у тому самому часі. Ті, що живуть у Ню Йорку знають, яка змінна тут погода і трудно є передбачити її. Ню Йорк є перевантажений імпрезами і про це знали організатори. Зокрема голова Українського Музею в Стемфорді д-р Василь Ленцик в тих двох днях виставки мусів приїжджати з промовою зі Стемфорду аж на три різні імпрези. Не дивлячись на труднощі, відвідало виставку в тих двох днях понад 60 осіб, в тому числі кілька лемків з Ню Джерзі і з Йонкерсу. На такі обставини виставку слід уважати вдалою.

Щодо самої виставки то організація її вимагала багато праці. Д-р Мирослав Клюфас, як ініціятор виставки, мав добру інтенцію зробити корисне діло для пропагування української культури. Але сам правник по фаху, не маючи відношення до мистецтва і архітектури, знайшовся в безрадному положенні, бо не було кому допомогти. Тому я поспішив йому з поміччю, хоч рецензент звужує мою ролю до написів під фотографіями, які сам рецензент міг переписати до каталогу. Чомусь каталог йому був потрібний, хоч у написах я подав добру ідентифікацію і дату походження церкви на основі джерел. Рецензент пише позитивно про фотографії церков, що їх вико-

(Закінчення на стор. 3)

Валентина Єрмоленко

СЕЛЯНСЬКИЙ ПОЛКОВОДЕЦЬ МУХА

Прізвище селянського поководця Мухи пов'язане з історією спільної антифеодальної боротьби селян України і Молдавії. Рік 1490... „Якийсь простий селянин на прізвище Муха, зібравши з Волоських і Руських покутян десять тисяч війська, землі руські воював. На той час Микола Ходецький на назвисько Земелька, Муху... розгромив і прилушив... Однак Муха почав пізніше... вербувати військо. Але тому, що він нишком заходив до одної русинки, в яку закохався на смерть, вистежений і спійманий руською шляхтою, був посланий до Кракова і там у в'язниці закінчив життя". — так читаємо у хроніці польського історика ХУІ сторіччя Мартина Кромера. На це лаконічне повідомлення посилалися й інші польські історики-мемаристи: Мартин Бєльський, Матвій Стриковський (автор Густинського літопису). Свої повідомлення вони брали від сучасників далеких подій: літописця Яна з Торговиська, щоденника Ліборіуса Накера і хроніки часів Степана Молдавського.

Хто ж був цей загадковий Муха? Як він організував таку велику повстанську армію із селян, що лякала не лише шляхетську Польщу, а і її васала Тавтонський орден. Це цікавило багатьох учених. Виступ 1490 року став яскравою сторінкою спільної антифеодальної боротьби селян України і Молдавії. Одним із найбільших повстань у Европі кінця ХУ століття, основні події якого розгорнулися на Прикарпатті. Він був зумовлений тими соціяльно-економічними обставинами, які склалися у період зародження феодально-кріпацьких відносин.

Протягом ХІУ-ХУ сторіч в економічному і політичному житті шляхетської Польщі відбулися значні зміни. Пануючі кляси в гонитві за прибутками посилили феодальний гніт на підкорених українських землях. Численна, переважно дрібна шляхта зі західніх територій Польщі в ХІУ сторіччі прибула до Галичини і, спираючись на місцеву шляхту й на королівські привілеї, захопила всі села й містечка. Вже в ХУ сторіччі виділилася невеличка купка багатих галицьких магнатів, які володіли величезними маєтками, пригнічуючи тисячі підданих селян. Вони займали основні адміністративні посади не лише в Галицькій землі, а й у центральному апараті шляхетської держави.

Сталися зміни і в середовищі галицьких селян. Колишні смерди (селяни) стали ділитися на категорії вільних і невільних. У першу входили сільські ремісники: мельники, шевці, корчмарі, бондарі та заможні селяни-кметі, які володіли своїми наділами й залишилися на двірській послузі. Другу групу складали невільники, каланники, ординці, слуги-убогі категорії незаможного сільського люду, позбавленого будь-якого майна. На їх праці збагачувалася феодальна верхівка, сільська старшина.

Із розвитком феодалізму на галицькій землі ХУ сторіччя давнє руське право на рівнинах поступово змінюється польським і німецьким правом. На гірських територіях діяло волоське право. Ненаситна шляхта докладала великих зусиль, вводячи нові права зробити всіх селян залежними від панського двору та збільшити їх феодальні повинності. Гонитва за прибутками штовхала феодалів на всілякі правові порушення та ламання давньо-руських традицій на селі. Введенням у 1435 році в Галичині польського права узаконила систему повної залежности селян від власників мастку.

Панщина, хоч ще точно не визначена, вже існувала повсюди, особливо в хліборобських околицях Галицького Поділля і Подністров'я. До того становища селян погіршували державні повинності, різні податки, а також давалися в знаки шляхетські міжусобиці, постійні напади татарських орд, що особливо зросли в ХУ сторіччі, стихійні лиха і неврожаї, епідемії, повені тощо.

Селяни Галицької землі зазнавали також важкого національно-релігійного гніту. Феодали знущалися з людей, переслідували православ'я, народні обряди і звичаї. У містах і містечках зросли католицькі манастирі, костьоли, які при підтримці панівної феодальної верхівки переслідували будь-який прояв людської гідности. Зрозуміло, що наступ феодалів на селянські маси викликав сильний антифеодальний опір. Спочатку це мало форму скарг, відходів із рідного села, домагання своєї правоти, що так було „з діда прадіда" і коли це не допомагало, а навпаки шляхетський уряд відповів повним закріпаченням селян, селяни переходили до відвертих збройних виступів.

Значна частина розрізнених стихійних антифеодальних виступів в Україні сприяла виникненню в кінці ХУ сторіччя великого збройного повстання селян Галицької землі під проводом селянського полководця Мухи. Нам невідомо, в якому місті чи селі народився Муха, скільки мав років, навіть не пощастило сучасникам-мемуаристам встановити його ім'я, але сучасники-мемуаристи виразно підкреслюють, що народний герой українського походження. Так Л. Накер писав, що „Молдавський господар узяв собі на службу русина на ім'я Муха". Також не випадково польський король назвав Муху „схизматиком", тобто православним, як у той час польсько-шляхетські власті принизливо називали українське населення.

А про те, що Муха виходець з середовища українських селян чітко підтверджують у своїх мемуарах тогочасні автори-хроністи. Їх вислови: „хлоп, один простий" (М. Кромер), „хлоп простий" (М. Бельський), „хлопського роду" (М. Стриковський). З документів невідомо, чи Муха походив з Поділля чи Наддніпрянщини, найбільш ймовірно, що він був виходцем із Буковини, або Покуття, оскільки саме на них територіях активізував свою антифеодальну діяльність. На окрему увагу заслуговує питання, чи Муха став керівником селянського повстання на території Буковини, як виходець з місцевого населення, чи був одним з перших керівників козацьких загонів, які прибули з України.

До речі, львівський мемуарист ХУІІ сторіччя С. Кушевич, спираючись на перекази, які дійшли до нього в середині ХУІІ сторіччя підкреслює, що Муха своєму ударному загону „надав способу козацького товариства". Варто й те, що літописець М. Стриковський прирівнює Муху з козацьким гетьманом Іваном Підковою. Можливо в час діяльности Підкови в пам'яті народу ще були живі спогади про полководця Муху, як повстанця козацького типу. Отже можна висунути припущення, що Муха був одним із незадоволених і розорених селян-втікачів Покуття або Буковини, що відступив на Україну і став

(Закінчення на стор. 3)

Тисячоліття Хрищення у Дітройті

У дітройтській метрополії створився Відділ Комітету Тисячоліття Хрищення України-Руси (КТХРУ), що входить в систему Гарвардського Проєкту, а той діє під протекторатом СКВУ. Це сталося завдяки діяльній людині на терені Українського Гарварду, якою є Ольга Дужа, відома довголітня працівниця ФКУ в Дітройті, член Контрольного комітету УНІГУ. Вона розписала запрошення всім організаціям, установам і товариствам, щоб їхні делеґати з'явилися 27-го червня ц.р. на основуючі збори для створення відділу. На цей заклик організації делегували своїх представників, які дуже активно приступили до діла. Уповноважена Централею О. Дужа пояснила присутнім завдання комітету і подала плян зборів, що присутні схвалили. Зборами проводив д-р Павло Джуль, а секретарював Анатоль Ромах. Номінаційна комісія, що була створена перед тим, і до складу якої входили Петро Стасів, Микола Кунинський і Богдан Несторович, запропонувала зборам листу керівного органу Відділу, яку присутні обрали одноголосно. До Управи Відділу КТХРУ ввійшли: голова Ярослав Дужий, містоголова Степан Феденко, Володимир Гуцалівський, Адріян Блюй, Дмитро Костенюк, Петро Стасів, Зенон Стельмах, секретар Надія Кунинська, референти: фінансовий — Анатоль Ромах, організаційний — Ольга Дужа. Членами стали: д-р Олександер Серафин, Микола Кунинський та Олександер Місьонг. До Контрольної Комісії вибрано: д-ра Валентина Савчука, ред. Михайла Бажанського і Івана Панчака.

Обраний зборами Ярослав Дужий подякував за вибір і поділився своїми думками про майбутню працю на терені Дітройту. Він сказав, що треба поінформувати українську громаду про існування Головного комітету, про пророблену ним велику працю в підготовці до Тисячоліття, та про його пляни, які вже заіснували. Як сказав голова, всі знають докладно про цю дію. Відділ в Дітройті має допомагати фінансово, щоб видати заплановані видання, щоб українська нація була репрезентована серед культурного світу своїм монументальним вкладом в скарбницю християнства. Нас репрезентуватиме 40 томів друкованих праць, які стануть незаперечним доказом нашої духовної зрілости, а також державної сили, яка тоді була потугою Европи. Обіцяв частіше скликати сходини та зокрема подавати відомості обіжниками про хід подій, розмножуючи кожночасно об'яви Централі. Загалом постановив бути в контакті з громадою.

Багато з присутніх ставили питання, що було доказом щирого зацікавлення Тисячоліттям.

Предсідник зборів д-р П. Джуль пояснив становище вже існуючого комітету на терені Дітройту, якого він є головою, зорганізованого переважно представниками українських католицьких церков, який має своє виразне специфічне завдання, яке не буде ніякою перешкодою в організації і праці цього тепер створеного Комітету, а навпаки, відношення буде дружнє і буде наладнана якнайкраща співпраця. Цей Відділ, що становить автономну одиницю, покликаний до життя тільки потребами „Гарвардського Проєкту", якого визначні світочі називають „унікальним", а то і „Богом надхненним" (Митрополит Степан).

Присутні деклярували більші і менші суми, хоч ніхто до пожертв не закликав. Це був спонтанний вияв глибокого зрозуміння присутніх до „Гарвардського Проєкту".

Запропонували свої пожертви: О. Дужа з чоловіком Ярославом, 10,000 дол. д-р П. Джуль з жінкою Іреною, 10,000 дол., та А. Ромах — 1,000 дол.

Михайло Бажанський

Ще про...

(Закінчення зі стор. 2)

нав мистець Тирс Венгринович. Але коли рецензент переходить до опису церков, підходить до справи дещо поверховно. Він захоплюється красою лемківських церков, але не згадує про архітектуру, яка є найважливішою частиною виставки.

І тут не треба бути архітектором. Є література про церкви в українській мові і легко знайти її. Суть у тому, що українській мові і легко знайти її. Суть у тому, що українські дерев'яні церкви є єдині в світі, неподібні до грецьких, бо греки не будували дерев'яних церков, ані до норвезьких, ані до румунських, ані до індійських паґод, як різні чужинні дослідники хотіли довести. Наша дерев'яна церква, струнка в будові, складається з трьох частин: святилища, де є вівтар, нави, — головної частини, і бабинця, над яким є хори для дяка і хору. Всі три частини або зруби на осі схід-захід мають форму чотирокутників у відрізненні до візантійських церков, які мають кола. І в цьому є західньоевропейський вплив. Над кожною частиною є висока вежа, закінчена декоративною копулою або банею. Типова бойківська церква, зразки якої були показані на виставці, або гуцульська дерев'яна церква має найвищу вежу в середині, а лемківська дерев'яна церква над бабинцем.

Рецензент вичислив ряд лемківських церков, які назвав архітектурними перлинами і які в нього „залишаються в пам'яті назавжди". В ряді цих церков українського стилю включив рецензент теж церкву в Климківці. Але це є церква збудована в типово московському стилі; вона присадкувата і має грубі бані у формі цибуль з вузенькою шиєю. Церкву збудували лемки під впливом москвофільства, яке сюди проникло.

Інж. Нестор Пінковський
Ню Йорк, Н.Й.

Селянський...

(Закінчення зі стор. 2)

організатором одного з перших козацьких загонів, а згодом повернувся у рідний край і підняв повстання.

З кого складалася повстанча армія Мухи? У письмових джерелах досить чітко сказано, що учасниками виступу були селяни Молдавії і Покуття. Велику ролю у повстанні відігравали й українські міщани, які в час походів Мухи групами приєднувались до народно-визвольної армії, зокрема в містах Снятині, Коломиї, Галичі, Коропці, Рогатині. Відомо, що до селянського повстання примкнула й частина української православної шляхти, зокрема Березовські з гірського села Березова на Коломийщині. Зберігся наказ польського короля Яна Альбрехта від 2-го березня 1498 року, коли він наказав конфіскувати майно Гриня, Івана, Василя, Петра, Григорія і інших Березовських за те, що вони підтримали „схизматика" Муху в той час, коли він підняв повстання на Покутті.

Загальна кількість повстанців налічувала десять тисяч осіб із звідомлень мемуаристів (М. Кромера, М. Бельського, М. Стриковського). Озброєні були вони холодною зброєю: ножами, палашами, рогатинами, сокирами, косами, вилами. Польський король писав у 1491 році, що це були „вмілі, вправні у воєнній справі загони". Селянин із походження Муха був здібним організатором і мудрим керівником повсталих, який ставив собі за мету визволити не лише Галицьку землю, а й усю Галичину. Грізне повстання селян під проводом Мухи та його успіхи викликали переполох серед панівних кляс Речі Посполитої. Місцеві феодали організували загальне ополчення шляхти Руського воєвідства. Його очолив Микола Ходецький з Ходеча на прізвище Земелька; галицький староста, один з найбільших вельмож, багатий і впливовий магнат Галицької землі.

Крім місцевих ополченців, у похід проти Мухи були втягнуті кадрові королівські наймані війська добре озброєні. Не дивлячись на таку армію, польський король і шляхта вважали, що їхні сили недостатні, щоб битися з армією Мухи. Вони звернулися про допомогу до Тавтонського ордену. Про це довідуємось із грамоти до жителів міста Ґданська надісланої з Торуня за дорученням польського короля від 22-го серпня 1490 року. З існуючих джерел важко з'ясувати точне місце головної битви шляхти з селянами, але припускають, що це було „під Рогатином". Під Рогатином шляхетським військом вдалося завдати повсталим поразки. Значна частина повстанців армії Мухи загинула в бою, під час відступу і зокрема на переправі через Дністер. Хоч повсталі були розгромлені, селянському полководцеві Мусі пощастило врятуватися. Після битви Муха переховувався деякий час на Покутті, точніше в околицях Коломиї, де почав підготову до нового повстання, десь приблизно в другій половині 1492 року. На жаль, задуманому перешкодила зрада: Як переказують мемуаристи, українська шляхта, вивідавши, що Муха у якомусь селі біля Коломиї зустрічається з селянкою, зуміла його спіймати й ув'язнити. Ув'язненого Муху шляхта „королю до Кракова відіслала". З цього виходить, що селянський полководець був надто небезпечний не лише для галицької шляхти, а й для усієї тодішньої Польщі. Невідомо, коли і за яких обставин загинув Муха. Можливо не витримав тортур, або просто його стратили у в'язниці.

Мужня постать відважного селянського полководця не зовсім забулася в історії. Народний герой став символом відваги, лицаря козацького типу. Повстання Мухи — найбільш збройна опозиція західньоукраїнського селянства проти староруського княжого порядку і польсько-німецького права.

Рух народних мас Покуття і Буковини був не тільки першим великим повстанням за своїм розміром і характером в Україні, а й одним з найбільших у Европі кінця XV сторіччя. Він започаткував нові збройні виступи селян у період росту феодально-кріпосницьких відносин.

Символи...

(Закінчення зі стор. 2)

кали свідка о. Кіндія, пароха з Верині. Він мав розказати про події в селі Верині та про погоню, що в ній, крім поліції, брали теж участь наші збаламучені поліцією селяни.

На міському годиннику вибило північ. У ту мить погасло світло у судовій залі й запанувало замішання. Трибунал перервав процес, а судові службовці принесли з трудом роздобуті свічки і при їх блідому світлі продовжувався процес. В судовій залі, освітленій слабим полум'ям свічки, серед могильної тиші свідки складали зізнання.

Д-р Ол. Марітчак писав, що ніколи в своїй адвокатській практиці не переживав таких зворушливих хвилин, як у час зізнань о. Кіндія, який розказував таке: „З горбка побачив я чоловіка, що лежав на гостинці, оточений людьми. Вони його били. Я прибіг і став просити, щоб перестали бити. У віддалі яких 30 кроків побачив я другого, що лежав ще живий. Я не знав, котрого з них рятувати. Пробував я відбирати від людей дрючки, але вони були такі розюшені, що й на мене готові були кинутися. Нагло один із лежачих очуняв і підвівся на ноги. За хвилину і другий підвівся. Обидва були побиті, з голови текла кров. І сталося таке, чого я в житті не бачив. Обидва взялися під руки й підійшли до могили. Юрба затихла і всі гляділи на юнаків під хрестом, що стояли наче святі. Тоді промовив вищий із них: „Ми члени УВО. Ми вмираємо за Україну. Як ви будете так воювати, то ніколи не будете мати України!" Хлопці взялися за руки й поцілувалися. Та хвилина пригадала мені, що так мусіло бути в Гетсиманському Саді, коли Христа видавали на розп'яття. Почувши їхні слова, ноги самі підігнулися в мене, я клякнув і почав наголос відмовляти молитву. Поклякали й люди та повторяли слова молитви за мною!"

Тут Данилишин не витримав, стогін вирвався йому з грудей і він розридався, схилившись на рам'я Біласа, що обійняв його, поцілував і заспокоював. А в залі почувся стриманий плач, оборонці втирали сльози. Над усім запанував неземний, піднесений настрій, що кожне людське серце мусів схопити. Плач серед публіки не вгавав і предсідник загрозив, що скаже опустити залю. Вміжчасі заспокоївся і Данилишин, промовивши: „Не думайте, що я за себе плакав!"

Після невиспаної ночі, в морозний день, 23-го грудня 1932 року, вийшов д-р Марітчак над ранком, ще за темряви, на місце страти. Вулиця Казимирівська, де була тюрма „Бриґідки", була оточена кордонами поліції. Увійшов мовчки на бічне в'язничне подвір'я, де коло побудованої шибениці стояв вже кат у білих рукавичках із маскою над очима. Незабаром надійшли всі члени наглого суду й прокуратор. За кілька хвилин привели Данилишина. В'язничний сторож тримав його за руки й повів його на місце страти. З ним йшов український священик з хрестом у руці. Данилишин ішов гордо, а його зір шукав оборонців. Виведено його на підвищення і при гробовій мовчанці ще раз відчитано присуд наглого суду. Прокурор візвав ката виконати присуд. Кат закинув петлю на шию Данилишина, витягнув з-під його ніг дошку, і тіло повисло в повітрі. Після оглядин лікаря зняли тіло і поклали у приготовану домовину.

За кілька хвилин сторожа привела Біласа. Він ішов скорим кроком, очі блищали і в половині свого смертного шляху крикнув: „Хай живе Україна!" В'язничний сторож брутально закрив рукою його уста. Знову відчитано вирок. Знову жахливий вид передсмертних судорогів і тіло складено в домовину. Писав д-р Марітчак, що прокуратор Мостовскі ввесь час екзекуції поводився ганебно. Навіть кат Бравн зберігав більше поваги, ніж представник державної влади. Почувши з уст Біласа „Хай живе Україна", прокуратор кинувся як опарений і наказав закрити йому уста.

У відході до вічности супроводжав Біласа і Данилишина ввесь український Львів. Всі українські церкви були цілу ніч відкриті і їх виповнили українці Львова. В час відчитування вироку вдарили дзвони. Обидва юнаки спокійно пішли на смерть о год. 6:30 вранці, перед тим висповідавшись і запричащавшись.

Обидвох героїв поховала поліція потайки на цвинтарі, не повідомляючи родини. Але український народ поставив їм у своїх серцях нерукотворний пам'ятник та зберігає про них пам'ять. Про них народ складає пісні, поети пишуть вірші, їхні портрети прикрашують стіни хат. Їхні імена стали прапором боротьби, символами величі духу й посвяти, зразком жертвенної любови до батьківщини. Ані несправедливий присуд, ані смерть, ані злоба окупаційної влади не змогли знищити величі героїчних вчинків двох молодих націоналістів-революціонерів. Їхня смерть неначе пробудила зі сну й байдужости українське громадянство. Слова В. Біласа „Такі як я, батьківщині тільки смертю служать", покликали до лав ОУН сотні тисяч нових борців. Село Веринь, у якому селяни, обдурені поліцією, спіймали й побили двох героїв, неначе переродилося і патріотичною діяльністю спокутувало свою мимовільну провину.

Студенти...

(Закінчення зі стор. 1)

каз фільмів, товариські розвагові зустрічі.

Запрошені доповідачі порушували цікаві актуальні теми. Віктор Малярек, репортер торонтонського щоденника „Гльоб енд Мейл" говорив про пресу й українську громаду; проф. Марта Богачевська-Хом'як доповідала про комунізм, націоналізм і фемінізм в рамках української історії; д-р Любомир Онишкевич, із лябораторії Ар-Сі-Ей, про українців в астронавтиці; Вікторія Варварів про передхристиянські впливи на сучасне українське народне мистецтво; проф. Данило Струк про сучасну українську поезію.

Студенти теж заангажувались у новооформлену українську коаліцію для здобування впливів серед американських чинників публічної інформації в Бостоні. Ця група, під керуванням д-р Ґльорії Єдинак із Головної екзекутиви ФКУ, розгорнула широку кампанію серед бостонської мідії (преса, радіо, телевізія), заохочуючи їх оглянути фільм „Жнива розпачу" та рецензувати книжку М. Долота „Страта голодом".

Інша група приготовила пропам'ятну брошуру курсів 1985 року, редагуючи матеріяли, підбираючи знімки. Друкування таких брошур вже стало кожнорічною традицією Літньої Школи Українiстики, і вони є ініціятивою та продуктом самих студентів.

Мимо тих усіх інтенсивних зайнять, — навчання, окремих акцій і кампаній — більшість студентів могла теж знайти дещо часу для відпочинку й розваги. Оглядали бостонське довкілля, музеї, спортові ігри, а то й морське, привабливе тепер, побережжя. Радувались вони одночасно обставинами приязні в спільному товаристві українців молодшого покоління.

Тоні Балістері, учитель середньої школи у Вискансін, як і багато інших, уважає, що якраз самі студенти — особливо цікаві індивідуальності є чи не найбільшою атракцією цьогорічної програми. „Я дійсно насолоджувався зустрічами та розмовами з людьми із багатьох країн світу", — заявив Т. Балістері.

Катя Чумаченко, студентка другого року аспірантської школи бизнесової адміністрації в Чикаґівському університеті, однозгідна з тими спостереженнями, кажучи: „більшість студентів є второпні, цікаві та з різними обдаруваннями". І додає: „Бостон виявився прекрасною столицею для проведення літа".

Ірена Величко, студентка історії мистецтва з Арґентини, підсумувала спостереження багатьох: „Я втішаюсь місцем і людьми... Комбінація американського довкілля з українськими студіями вчинили оце моє літо чудесним переживанням".

ЗАПИСНИК „СВОБОДИ"

Редакції щоденника „Свобода" і „Українського Тижневика" повідомляють своїх читачів, що можна диктувати оголошення, наглі посмертні згадки і термінові вістки, телефонуючи на число (201)434-7022 протягом 24 годин на добу.

Ділимося сумною вісткою з Ріднею та Знайомими, що дня 15-го серпня 1985 р. відійшла у Вічність на 76 році життя наша Найдорожча Мама і Бабця

бл. п.
СОФІЯ КЛЮФАС
з дому ЯЦИК

дружина бл. п. д-ра Всеволода Клюфаса

ПАНАХИДА в п'ятницю, 16 серпня 1985 р., о год. 7 веч. в похоронному заведенні Becker Funeral Home, 219 Kinderkamack, Westwood, N. J.

ПОХОРОННІ відправи в суботу, 17-го серпня 1985 року, о годині 10 ранку з церкви св. Павла в Ramsey, N.J., а відтак на цвинтар св. Духа в Гемптонбурґ, Н. Й.

Горем прибиті:

сини — ОЛЕГ з дружиною ІСЕЮ і донею АЛОЮ
БОГДАН з дружиною НАТАЛЕЮ

Родини — ЗАЛІТАЧ
РОЖАНКОВСЬКІ
ГАЙДАР
МОСЕВИЧ
КЛЮФАС
ДОБЕРЧАК
САВИЦЬКІ
ДРАҐАН

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ

за мир і вічну радість душі

бл. п. ЯРОСЛАВА ГУРИ

(*10 травня 1909 — †22 липня 1985)

Визначного Мецената і довголітнього Представника ФКУ в Бріджпорті, Конн.

У сороковий день Його смерти, в каплиці Обителі Отців Студитів в Римі.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Головна Екзекутива і Членство
Фонду Катедр Українознавства
та Український Науковий Інститут
Гарвардського Університету

В глибокому смутку повідомляємо Приятелів і Знайомих, що дня 22-го липня 1985 р. помер під час відвідин своєї родини в Польщі

бл. п.
ЯРОСЛАВ ГУРА

народжений 1909 в Пешкові, пов. Сокаль, похований в Дзвонові, пов. Щетин.

Довголітній секретар Управи Відділу УККА в Бріджпорті та член управ місцевих організацій.

Поминки за бл. п. Ярослава відбудуться дня 18 серпня 1985 зараз по Службі Божій в церковній залі в Бріджпорті при Барнум — Нобл вулицях.

УПРАВА ВІДДІЛУ УККА
в Бріджпорті

„Гей пластуни, гей, юнаки".

Пластова Оселя „Писаний Камінь", якою завідує пластова станиця в Клівленді, Огайо, положена в Мидфілді, Огайо, величиною 140 акрів землі, в центрі поселення амішів. Густі листясті ліси, соняшні поляни, озера, бистрі і холодні потічки, горбки і доли — ця мальовничість терену приваблює любителів природи, особливо пластову молодь. Тут всілякі комахи, цвіркуни, метелики, пташки, в озері багато риб і жаб, які ввечері разом з цвіркунами створюють чудові концерти. В лісі живуть всілякі звірята, куни, хом'яки, зайчики, а навіть часом можна побачити рогатих оленів.

Мандрівка в терен табору починається від адміністраційного будинку, в якім приміщені шпиталик, кухня, магазин, а побіч стоїть просторий павільйон для батьків і гостей та мешканевий дім. Велика спортова площа і площа для постою авт прилягає до озера, в якому молодь купається, плаває та для своєї диспозиції має кілька човнів.

На схід стежкою лісом приходимо до соняшної і широкої поляни, на якій таборують новаки в затишній колибі. До колиби збудовано новаками оригінальну браму, на якій приміщено більш оригінальний напис - назву табору „Пістолі при боці". За табором, коло потічка — сміх і радісні забави новаків. Комендант табору Андрій Бідяк, бунчужний Роман Ратич, писар Нестор Воронка, а братчики, Марко Смішкевич і Марко Крутиголова, усі приємні, усміхнені, веселі, але серйозні у виконуванні своїх обов'язків. Володіють добре українською мовою і пильнують, щоб новаки її уживали. Дякуємо команді за приємну зустріч і прийняття, прощаємо розбавлених новаків.

До табору юнаків треба було йти 15 хвилин часу, вузенькою стежкою в гущавині ліса, щоб дійти до високої брами з баштами побоках, до якої можна дістатися тільки кладкою, через недоступний стрімкий рів, викопаний юнаками для охорони табору перед „ворогами". Кладку в часі небезпеки і наніч підтягають догори, як колись підтягали мости в оборонних твердинях. Тут таборують, як говорить напис на брамі „Браття лісової правди". Провадять табором Тарас Яцишин, Данко Небеш, вони вітають нас, обводять по таборі, який пишно розміщений в гущавині лісу. Юнаки, усі вибрані хлопці —здорові, засмалені вітром і сонцем, якраз проводили теренові вправи. Ми з приємністю приглядалися їм кілька хвилин.

У західньому напрямі, кілька хвилин ходу, на просторій соняшній поляні в таборі „Казка без кінця" таборують новачки. Назва табору вплетена в програму денних зайнять. Коменданткою є Орися Цибик, бунчужна Оля Терпеляк, писар Галя Палка, а сестричками, які віддано працюють, є Адріяна Небеш і Стефуня Захарій. Команда і сестрички стало в русі, пильнують, щоб виконати денну програму, а вона цікава, все нова, довга, а при тому весела, і новачки її радісно виконують.

Звідси переходимо поляну, доходимо до лісу, і тут нас вітає табір юначок, брама табору стоїть на поляні перед лісом, а табір примістився в лісі. На брамі назва табору „Сльози страху", яка не відповідає дійсності, бо обличчя юначок свідчать про вдоволення, безжурність, вони доброї думки, веселі, не бачимо в них сліз, ані страху. Комендантка Христя Небеш, бунчужна Катя Тимків, писар Ліда Бігун, а булавні - Леся Петрина і Христя Кордуба. Провідниці табору нічим не відрізняються від таборовичок, всі вони молоденькі смагляві від сонця, енергічні і з почуттям свого обов'язку виконують працю в таборі.

Всі табори є в досвідчених і відданих пластовій молоді руках. Адміністрацію очолювала вже 19 рік, сеньйор пластунка Орися Палажій, яка кожного року, добровільно і безкорисно бере цей обов'язок та з посвятою його виконує. Належиться їй за це українське спасибі. В управі табору були : д-р Ігор Захарій, голова оселі, д-р Евген Небеш, голова Крайової пластової комісії і сеніори пластуни, інж. Евген Палка, Адріян Галяревич, Дарія Федорів і Марія Федьків. Всі вони були відповідальні за поодинокі ділянки таборування молоді. Співпраця була добра, гармонійна і висліди тритижневого таборування були успішні і корисні. Медична опіка належала д-рові О. Стецикові та медсестрі Л. Шпон. Поза малими і незначними здоровельними проблемами, більших і поважних захворінь або ушкоджень не було. Духовну опіку в таборі провадив о. д-р. Іван Тилявський, парох церкви Покрова Пресвятої Богородиці в Пармі, Огайо.

Кухня була в руках досвідчених і відданих матерів пластової молоді, під проводом пл. сен. Дарії Федорів, Д. Комарянської, О. Ільчишин, А.Гальо, А. Конецької. Харчі приготовлялося все свіжі, багаті і різнорідні, були вони смачні і здорові. Кожного дня подавали щось інше, смачніше, вареники, голубці, печення в сосі, овочива зупа, „писаний камінь курка", шніцелі, ґуляш а на десерт - пампушки, різного роду тістечка, була часом і піцца, ґуляш та шніцелі.

Молодь вдоволялася харчами, мала можливість просити ще одну порцію і були такі, які часто з того користали.

Того року пластові табори на „Писаному Камені" були успішні, чисельні, і молодь роз'їхалася з новим набутим знанням. Сотня молоді (могло бути більше) три тижні серед природи, на свіжому повітрі, далеко від гамору великих міст, спаленої автами бензини і особливо телевізії, в українському середовищі, під добрим і фаховим пластовим проводом — це для молоді цінне і виховне, а в наших обставинах конечне.

В таборі обов'язувала українська мова, молодь старалася її уживати. Щоправда, часом траплялися веселі і смішні курйози. Ось кілька їх „Треба йти до табору, бо наше ровільнення (дозвілля) скінчилося" або новак, хотячи дістати на обід дві курячі лапки, попросив: „Пані, маєти дві ноги?" Деякі пластуни їли „холубці"замість добрих і смачних голубців, або пісню „Гей, пластуни", починали „Хей,пластуни...". Українську мову деколи заступали англійською, але завжди вважали, щоб її ніхто з наставників не почув. Сестричка в таборі новачок пояснила, що всі мають говорити по - українськи, особливо тоді , як будуть присутні батьки і гості. Були це радісні і веселі моменти.

Позитиви для молоді в пластових таборах великі, тут молодь пізнається, зживається, стає друзями, вчиться порядку, обов'язку, вчиться самостійно думати, слухає щоденно цікаві гутірки, відбуває теренові гри, управляє спорт, співає українські пісні, влаштовує вечірні огники і спільні ватри при піснях і скечах, які організує сама молодь, а далі — спільні прогульки, купання в озері. Це ті виховні засоби, які для пластової молоді дає виховний табір, бо вони є конечні не лише для самої молоді. але не менше для нашої громади і нашої Церкви.

Новацтво оглянуло в околиці таборування фабрики — виробу сиру, „мейпл сиропс" та село піонерів з 1900 року, в якому їздили на конях, купалися в озері, яких тут багато в стейтових парках. Юнацтво ходило на дводенну прогульку до резервуару Іст Бренч, де плавали в човнах, купалися і відбували спортові і теренові гри. Відбули також чотириденну прогульку до Крайового парку Аллиґейні,де оглядали околицю.

Табір відвідав преосвященний Владика Роберт. Пластова молодь приймала його хлібом і сіллю. Владика оглянув усі табори, розмовляв з молоддю, пробув в таборі чотири години і залишив для молоді гарний спомин з своїх відвідин. Відвідала табір також родина з Австралії, яка мала зі собою трьох пластунів - дітей. Батьки і громадяни, любителі молоді і природи, були сталими гістьми в таборі на „Писаному Камені".

На закінчення табору влаштовано спільну ватру зі співами і скетчами. Програму складала і виконувала сама молодь, що була розвеселена і всім принесла багато радости і сміху. Молодь роз'їхалася домів,щоб насупного року знову зустрітись у таборі на „Писаному Камені"!

Маруся Фур-Федьків

РЕЧНИКИ ЗАХІДНЬОНІМЕЦЬКОЇ державної служби безпеки і міністерство внутрішніх справ в Бонні висловили побоювання, що вибух бомби на американській базі біля Франкфурту, вбивство одного вояка для того, щоб використати його військовий однострій і перепустку та підпал поїзду, є тільки початком офензиви скрайньо-лівих терористів на інсталяції НАТО, а головно на американські бази в Західній Німеччині. Речники міністерства внутрішніх справ заявили, що існують певні познаки про відродження лівої організації „Червона армія", яка два роки тому була цілковито знищена поліцією. Вбивство і бомбові атентати близькосхіднього зразку, вказують на пов'язаність цієї німецької терористичної групи з терористами на Близькому Сході.

У СТОЛИЦІ АФРИКАНСЬКОЇ держави Уганди Кампалі поширюється паніка. Антиурядові повстанці у великому числі і добре озброєні модерною зброєю наближаються скорим темпом до столиці. Правда, уряд військової хунти, який перехопив владу від президента Мільтона Оботе, законно обраного під час вільних виборів, заперечує вістки, що Національна армія спротиву наближається до столиці. Міністер закордонних справ Оляра Отуну заперечив також інформації пресових агентств, що повстанці захопили вже третє по величині місто Масака, розташоване приблизно 80 миль від столиці.

ВИПОВНЕНИЙ ДИНАМІТОМ й іншими вибуховими матеріялами автомобіль знову вибух з повною силою у східньому Бейруті, християнській частині міста. Ніхто навіть не сумнівається, що атентат виконали мусулмани-шіїти, та інші, які після зустрічей в Дамаску і обіцянок Сирії про доставу модерної зброї, стали дуже войовничими. В атентаті загинуло 12 осіб, а біля 120 були поранені. Крім того вибух спричинив чимало матеріяльної шкоди.

ПОСАДНИК НЮ ЙОРКУ Едвард Кач зарядив нові обмеження щодо вживання води з уваги на посуху. Один із заряджень є вставлення спеціяльних кнопок до душів в помешканнях, по шпиталях, готелях і бюрах .Особи, компанії і установи, які не будуть дотримуватись усіх правил щодо ощадження води, платитимуть великі грошові кари. Причиною цього є це, що Нюйоркські резервувари є тільки на 50 відсотків повні.

Коли загорне...

(Закінчення зі стор. 2)

найближче майбутнє Тайвану? Виглядає, що після смерти Чіянґ Кай-шекового сина прийде там до влади коаліція з куомітанґців, консерватистів, війська й органів безпеки, що причиниться до вдержання політичного статусу кво і порядку. Надії на демократизацію системи і плюралізацію політичних сил наразі нема. Демократичним силам не дано змоги розвинутись і вони заслабкі, щоб перебрати владу. Далі: ні Пекін і Тайпей не будуть гороїжитись, свідомі, що це тільки справа часу, коли об'єднання завершиться. Пекін не буде натискати, щоб не дразнити Вашінґтону, Вашінґтон же буде делікатним у стосунку до Пекіну, бо поклав велику ставку на вдержання з ним добрих відносин як зі союзником проти Москви. Достави зброї Тайванові будуть меншати. Тайван перестав говорити про „відвоювання" Китаю для ідей Куомітанґу, свідомий що то немислиме, а Пекін не буде теж говорити голосно про „освободження" Тайвану. Наразі, отже, нема для Тайвану загрози поширення туди комунізму, бо мабуть є в інтересі Китаю утримати Тайван таким, яким він є, хоч би для того, щоб мати деяке виправдання політики модернізації, мовляв треба таки вчитись і перейняти дещо з економічної політики капіталізму. Але скоріше, чи пізніше Тайван таки підкориться Пекінові.

А могла б була доля Тайвану-Формози бути кращою, коли б Чіянґ-Кай-шек був насправді китайським патріотом і тверезим політиком. Чого він навчився в роки свого вишколу в Москві — це авторитаризму і влади твердої руки. Він спирався у всіх своїх починах на експлуататорських „воєнних лордах", знехтувавши зовсім аспіраціями і потребами широких мас народу. І тому Мао Зедонґ виграв. Програвши, він спасся з двома мільйонами тих, які його піддержували втечею на Формозу. Тайванці не є, одначе, корінними китайцями. Під владою Китаю були вони дуже коротко. В них велика доза полінезійського елементу. З методами політики Чіянґ Кай-шека вони не могли погодитись. А Чіянґ Кай-шек не зважаючи на ніщо, погрожував „відвоювати" суходіл збройно з Формози. А що було тоді на потребу і врятувало б було Тайван від комуністичної загрози — це проголошення Тайвабу незалежною державою. Нині вже і куомітанґці пішли б на це діло, але запізно. А шкода, бо незалежна квітуча Формоза могла б була стати форпостом Америки проти комунізму в Азії.

Коли я висловив тому рік подібні думки на сторінках „Свободи", мені закинено, що я стягаю з п'єдесталу великого націоналіста і китайського патріота. Не перечу, що Чіянґ Кай-шек був патріотом. Але лідер повинен бути не тільки патріотом, але і реалістом і успішним політиком. Мріяти, що він „відвоює" з Тайвану зі своїми „воєнними лордами" суходіл, не мало ніяких виглядів на успіх. А виректись тої ідеї і дати тайванцям змогу проголосити незалежність було б було державницьким актом, великим почином у боротьбі з комунізмом. Нині Америка співпрацює з комуністичним режимом на суходолі і діє правильно, бо вони непримиримі вороги Москви, а це істотне. З тих же міркувань китайцями на суходолі і ми повинні більш інтересуватись. Чіянґ Кай-шек загирив Тайван, бо як-не-як загроза над ними висить. А коли б Чіянґ Кай-шек мав політичний глузд, до того було б не прийшло.

Тенісові турніри на Союзівці

Тенісова ланка УСЦАК, під проводом інж. Романа Ракочого, ст., подає до відома, що на літній сезон на Союзівці запляновані такі турніри:

30-го серпня - 2-го вересня	УСЦАК крайові
14-15-го вересня	Запрошеневий УНС
28-29-го вересня	Подвійні гри Пласт
12-13-го жовтня	КЛК.